

Monien tarinoiden Miljoonatorni

as.oy

Petsamonkatu

14

arkkitehti

Harry W Schreck

1956

Yrjö Varpio
Heikki Laitinen

MONIEN TARINOIDEN MILJOONATORNI

Asunto Oy Petsamonkatu 14

vuodesta 1956

Yrjö Varpio

Heikki Laitinen

MONIEN TARINOIDEN MILJOONATORNI

Asunto Oy Petsamonkatu 14

vuodesta 1956

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

Kuvat: Heikki Laitinen, ellei toisin mainita

Ulkoasu: Heikki Laitinen

© 2026 Kirjoittajat ja Kirjaniekka

Kustantaja: Kirjaniekka, Tampere
www.kirjaniekka.com

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763
Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-7675-06-9

Sisällys

Kalevan tornit – modernin Tampereen näyteikkuna	7
Liisankallio ja Liisanpuisto.....	9
Kalevan tornit.....	10
Teiskon tornit.....	11
Ilmarin tornit	12
Kaavamuutos ja Lastentalo	12
Kymmenes Torni suunnittelupöydällä.....	17
Arkkitehti Harry W. Schreck	17
Nimekkäät perustajaosakkaat	19
Rakentaminen alkaa.....	20
Ilvespuisto.....	22
Isoja asuntoja ja modernia tekniikkaa	25
Yhdeksän kerroksen väkeä.....	29
Asuintornin yhdeksän kerrosta	29
Liikesiiven vuokralaisia	50
Huolenpitoa talosta	57
Hallituksen ja isännöinnin kasvot	57
Kunnossapitoa viime vuosisadalla.....	61
Uudelle vuosituhannelle.....	67
Yhteisöllistä asumista	75
Asukastoimikunta järjestää	78
Oodi Miljoonatornille.....	81
Liite: Osakkaat.....	82

Kalevan tornit – modernin Tampereen näyteikkuna

Tammerkoski-lehti kertoi keväällä 1949 Tampereen suurista rakennussuunnitelmista. Niihin kuuluivat muun ohessa "Kalevan tornit", yhdeksän arkkitehti Harry W. Schreckin suunnittelemaa pistetaloa Kalevan kaupunginosaan. Jokaiseen torniin tulisi yhdeksän kerrosta ja 42 asuntoa. Tornien rakentaminen aloitettiin kesällä 1949.

Petsamonkatu 14 sijaitsee eräänlaisessa historian leikkauskohdassa. Se on vain runsaan kivenheiton päässä Tammelan koulusta, jossa Tampereen punakaartilaiset huhtikuussa 1918 puolustautuivat valkoisia vastaan. Talon toisella puolella näköyhteyden päässä, tulevan Kalevan kirkon maisemissa ja Kalevankankaalla, valkoiset puolestaan tekivät ankaria hyökkäyksiä Tampereen valloittamiseksi. 1950-luvulla nämä tapahtumat olivat vielä kipeitä kohtia kansakunnan muistissa, kuten muutamaa vuotta myöhemmin ilmestyneen Väinö Linnan *Täällä Pohjantähden alla* -romaanin vastaanotto osoittaa. Nyt ne ovat siirtyneet historiaan, jota voi tarkastella jo melko tyynesti.

Talon rakennushistoria on osa Tampereen ja Suomen nopeaa kaupungistumista. Tornitalojen valmistumisen vuosikymmen oli ratkaiseva vaihe Suomen muuttumisessa agraarivaltiosta teolliseksi ja kaupunkiyhteiskunnaksi.

Näkymä Liisanpuistosta Kauppiin 1940-luvulla, etummainen polku on tuleva Teiskontie, Petsamonkatu on jo levennetty ja Ilmarinkadun taloja rakennettu. Kuva J. Kangas.

Liisankallio kuvattuna 1950-luvulla Teiskontornista. Kuva E. Kauppila.

*Kalevan tornit ja Tuotannon kauppa, postikortti 1960-luvulta.
Kuvaaja tuntematon.*

Ennen valmistumistaan Petsamonkatu 14 oli todistamassa myös Suomen sodanjälkeisen yhteiskuntahistorian dramaattisimpia vaihteita, kun talven 1956 yleislakko pysäytti työt niin talon rakennustyömaalla kuin muuallakin maassa.

Liisankallio ja Liisanpuisto

Tampereen kaupunki kasvoi näinä vuosina vauhdilla kohti itää. Liisankallion kaupunginosassa, joka ulottui Kaupin metsästä Kalevankankaan reunaan, oli talvisodan päättyessä vuonna 1940 asunut vain 34 henkeä, mutta Petsamonkatu 14:n valmistumisvuonna 1956 siellä asui jo yli 5000 henkeä.

Liisankallio Teiskontien ja Sammonkadun välissä on kokenut monia muutoksia. Siellä hypättiin aikanaan hyppyrimestä mäkeä. Sen jälkeen kallion laelle rakennettiin tanssilava.

Miljoonatorninkin perheenäidit kuivattivat siellä pyykkejään. Lapsille Liisankallio oli hyvä leikkipaikka kaikkina vuodenaikoina. Juha Hurme kirjoittaa lähistöllä asuneen kirjailija Anni Polvankin leikkineen siellä. Pyykinkuivauksesta ja lastenleikeistä tuli loppu 1966, kun paikalle rakennettiin Kalevan kirkko ja sen ympärille Liisanpuisto.

Huikeat tulevaisuudennäkymät väikkyivät kaupungin päättäjien silmissä. 1950-luvun puolivälissä kaupunkiin visioitiin kolmea helikopterikenttää, kun kiireisten ihmisten piti vastaisuudessa muka päästä matkustamaan suoraan kaupungin keskustasta toisen keskustaan. Pyynikin uimahalli oli rakenteilla, samoin Ratinan silta Tammerkosken ylitse. Sorsapuistoon alettiin rakentaa lasten liikennekaupunkia.

”Uutta ja nykyaikaista Tamperetta” otsikoi Uusi Suomi heinäkuussa 1951. Sen mukaan Kalevan kaupunginosaan oli kahden vuoden ajan ollut rakenteilla pistetaloalue, johon tulee kuusi taloa: Kalevan tornit ja Teiskon tornit. Talot rakennetaan pehmeän maapohjan vuoksi betonipaaluille ja teräsbetonirunkoiksi. Erilaisten lakkojen vuoksi työt ovat viivästyneet eikä vielä tiedetä, milloin talot valmistuvat asumiskuntoon.

Kalevan tornit

Ensiksi valmistuivat Kalevan puistotien varteen Kalevan tornit, joihin asukkaat pääsivät muuttamaan vuoden 1951 loppussa. Putkimiesten lakot tosin viivyttivät töitä niin, että putkityöt jouduttiin tekemään talon asukkaiden toimesta talkoilla loppuun. Liikerakennuksen ensimmäiseen kerrokseen eli nykyiseen Kalevan Hertta -ravintolaan Teiskontie 1:ssä majoittui

